

Handläggare
Albin Ring
Telefon: 08-508 289 28

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2022-08-30, p. 7

Revidering av taxa för miljö- och hälsoskydds- nämndens verksamhet enligt miljöbalken, livsmedelslagstiftningen och marknadskontrollförordningen

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. Föreslå att kommunfullmäktige fastställer taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt miljöbalken respektive livsmedelslagstiftningen, bilaga 1-2, att gälla från och med den 1 januari 2023.
2. Föreslå att kommunfullmäktige fastställer taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt marknadskontrollförordningen, bilaga 3, att gälla från och med den 3 oktober 2022.
3. Justera ärendet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Mikael Nyberg
Avdelningschef

Sammanfattning

I detta ärende föreslås ändring i taxorna för miljöbalkstillsyn respektive livsmedelskontroll. De nya taxorna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Därutöver föreslås en helt ny taxa för marknadskontroll. Eftersom taxan för marknadskontroll är ny och därför behöver kunna tillämpas omedelbart, föreslås den träda i kraft vid tidpunkten för kommunfullmäktiges beslut.

Miljöförvaltningen
Verksamhetsstöd

Fleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 289 28
08-508 288 83
Växel 08-508 28 800
albin.ring@stockholm.se
stockholm.se

Taxa för miljöbalkstillsyn

Timtaxan för miljöbalkstillsynen för år 2023 föreslås öka från 1 260 kr/tim till 1 300 kr/tim vilket innebär en höjning med 3,1 procent.

Förvaltningen föreslår ett flertal omarbetningar och förtydliganden avseende taxans bestämmelser. Bakgrunden till dessa är dels förändringar i rättsläget, dels uppmärksammade otydligheter som behöver åtgärdas. Vad gäller ändringar i sak föreslår förvaltningen att avgiftsformen dröjsmålsavgift ska utgå eftersom bestämmelsen dels inte tillämpas dels bedöms vila på osäker rättslig grund. I övrigt är ändringarna endast av redaktionell karaktär utan avsikt att ändra taxans tillämpningsområde. Vidare föreslås ett flertal nya och ändrade avgiftskoder i tabellerna 1:A, 1:B och 1:C. Justeringarna beror på ändringar i tillsynsbehov och anpassning efter ny och ändrad lagstiftning.

Taxa för livsmedelskontroll

Timtaxan för livsmedelskontrollen för år 2023 föreslås öka från 1 510 kr/timme till 1 600 kr/timme, vilket innebär en höjning med 6 procent.

Utöver den höjda timtaxan föreslås inga ändringar i taxebestämmelsernas lydelse.

Taxa för marknads kontroll

På grund av EU:s nya förordning om marknads kontroll, förordning (EU) 2019/1020¹ (*marknadskontrollförordningen*) har en rad följdändringar genomförts i svensk sektorslagstiftning. Ändringarna trädde i kraft den 25 juli 2022 och innebär bland annat att nämnden ska utföra marknads kontroll avseende vissa verksamheter. Marknadskontrollen ska finansieras med avgifter som, om kontrollmyndigheten är en kommunal nämnd, baseras på en taxa som kommunen har beslutat med stöd av en ny generell avgiftsgrund.

Mot denna bakgrund föreslår förvaltningen en helt ny taxa för marknads kontroll. Avgiften föreslås vara timbaserad och timtaxan vara densamma som för miljöbalkstillsyn. Det innebär att taxan fram till årsskiftet kommer att ligga på 1 260 kr/tim för att därefter, i linje med den justering av miljöbalkstaxans nivå som föreslås genom detta tjänsteutlåtande, höjas till 1 300 kr/tim den 1 januari 2023.

Övriga taxor

För taxorna enligt strålskyddslagen (2018:396), lagen (2006:1570) om internationella hot mot människors hälsa och tillsyn enligt lagen

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011

(2014:799) om sprängämnesprekursorer föreslås inga ändringar av taxebestämmelsernas lydelse inom ramen för denna revision. Dessa fortsätter sålunda tills vidare att gälla i sina nuvarande respektive ordalydelse. Taxerevisionen får emellertid en indirekt effekt på dessa taxor, eftersom timtaxan för dessa tillsynsområden är knuten till den nivå som gäller enligt miljöbalkstaxan. Denna uppräknings sker dock utan att taxorna behöver revideras.

Bakgrund

Taxa enligt miljöbalken

Den befintliga taxan för verksamhet enligt miljöbalken (1998:808) togs fram efter det att miljöbalken infördes år 1999 och taxan trädde i kraft den 1 februari 2001. Taxebestämmelserna har sedan dess löpande justerats och anpassats efter ny och ändrad lagstiftning och rättspraxis. Vidare har beloppen årligen justerats för att kompensera för nämndens allmänna kostnadsökning, särskilt avseende löner.

Taxa enligt livsmedels- och foderlagstiftningen

För livsmedelskontrollen infördes den 1 januari 2007 en taxa för nämndens verksamhet enligt livsmedels- och foderlagstiftningen i enlighet med de EU-förordningar som utgör grunden i den europeiska livsmedelslagstiftningen. Den 1 april 2021 förändrades emellertid det svenska regelverket för finansieringen av livsmedelskontrollen genom att det tidigare systemet med förskottsdebiterade årliga avgifter ska ersättas av ett system med obligatorisk efterhandsdebitering senast vid utgången av 2023.² Den 27 april 2021 beslutade nämnden att övergå till efterhandsdebitering för alla livsmedelsavgifter från och med den 1 januari 2022.³ Mot denna bakgrund gäller sedan 1 januari 2022 en helt ny taxa för livsmedelskontroll baserad på efterhandsdebitering.

Livsmedelstaxan har sedan 2009 legat på en högre nivå än miljöbalkstaxan eftersom kostnaden för inspektörernas restid enligt regelverket inte ska debiteras som kontrolltid, utan inkluderas i timavgiften.

² Prop. 2020/21:43.

³ MHN 2021-04-27, p. 14 dnr. 2021-6388.

Taxa enligt lagen (2006:1570) om internationella hot mot människors hälsa

Tillsynsområdet har sin grund i den numera upphävda karantänslagstiftningen från 1989. Nuvarande taxa enligt lagen om internationella hot mot människors hälsa antogs år 2008 och fastställdes till samma timavgift som den enligt miljöbalkstaxan. Sedan dess har taxan löpande genomgått vissa redaktionella justeringar, men grunden är alltså densamma och timtaxan har även fortsatt följa den nivå som gäller enligt miljöbalkstaxan.

Taxa enligt strålskyddslagen (2018:396)

Nämnden har sedan hälsoskyddslagens (1982:1080) tid haft visst ansvar för strålskydd. Nuvarande taxa enligt strålskyddslagen (2018:396) avser nämndens tillsyn vad gäller radon i fastigheter samt solarier och är omarbetad sedan den nya strålskyddslagen tillkom år 2018. Timtaxan följer den nivå som gäller enligt miljöbalkstaxan.

Taxa enligt lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer

Sedan den 2 september 2014 gäller särskilda regler för produkter som innehåller vissa kemiska ämnen, s.k. sprängämnesprekursorer. Reglerna har sin grund i förordning 98/2013/EU som förbjuder eller begränsar privatpersoners möjlighet att köpa vissa ämnen. Det är kommunens ansvar att utöva tillsyn över de verksamhetstyper som säljer aktuella substanser till enskilda och denna tillsyn ska vara avgiftsfinansierad. Taxan enligt lagen om sprängämnesprekursorer avser nämndens tillsyn i den delen och följer miljöbalkstaxan vad gäller belopp.

Taxa enligt marknadskontrolllagstiftningen

Som ett led i att uppnå fri rörlighet för varor inom EU har unionen beslutat om ett stort antal gemensamma regler med produktkrav och enhetliga standarder som gäller på hela den inre marknaden. Med marknadskontroll avses myndigheters kontroll av att produkter som har släppts ut på marknaden överensstämmer med de specifika produktkrav som gäller för dem. Sedan år 2010 är marknadskontroll reglerat på en sektorsövergripande nivå genom förordning (EG) nr 765/2008⁴. Syftet med de gemensamma reglerna om

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning

marknadskontroll är att se till att kontrollen bedrivs på ett likvärdigt sätt i samtliga medlemsstater och för samtliga reglerade produktområden.

I Sverige regleras marknadskontrollen i sektorslagstiftningen.

Tidigare delades ansvaret i viss utsträckning mellan statliga myndigheter och kommuner. Varje kommun bestämde själv hur och med vilken frekvens kontroller ska utföras och vilken avgift som ska tas ut för kontrollen. Nämnden har därigenom redan bedrivit viss marknadskontroll som en integrerad del av miljöbalkstillsynen.

Den 20 juni 2019 antog EU emellertid en ny förordning om marknadskontroll, förordning (EU) 2019/1020⁵ (härefter *marknadskontrollförordningen*). I samband med de följdändringar som den nya marknadskontrollförordningen föranledde i svensk sektorslagstiftning gjordes även ett antal förtydliganden kring fördelningen av ansvar för marknadskontroll.⁶ Det förtydligades bland annat att kommunerna inte ska vara utpekade marknadskontrollmyndigheter, men att de ändå ska ansvara för viss marknadskontroll inom sina tillsynsområden. Det handlar om att utföra kontroll av information och märkning avseende kemiska produkter, varor och förpackningar hos verksamheter som omfattas av kommunernas tillsynsansvar enligt miljöbalken samt om produktkontroll av vissa mobila maskiner och tobaksprodukter inom kommunernas ansvarsområde. Marknadskontrollen ska finansieras med avgifter med stöd av ett särskilt bemyndigande i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Förändringarna i den svenska sektorslagstiftningen trädde i kraft den 25 juli 2022.

Grundläggande principer för arbetet med taxerevisionen

Förvaltningen genomför årligen en revision av nämndens samtliga taxor avseende såväl taxebestämmelser som taxenivåer. Syftet är att identifiera och föreslå anpassningar av taxorna efter förändringar i rättsläget, såväl lagstiftning som praxis, samt efter det tillsyns- respektive kontrollbehov som finns baserat på de verksamheter som

(EEG) nr 339/93.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011

⁶ Prop. 2021/22:238.

är aktiva i staden. Den befintliga principen för taxesättningen är att varje verksamhet ska betala avgifter som motsvarar den faktiska tidsåtgången för nämndens tillsyn och kontroll. En grundregel är därför att verksamhetsutövarna över tid ska få tillsyn och kontroll som motsvarar de fasta avgifterna.

Full avgiftsfinansiering av tillsynen respektive kontrollen är en grundläggande princip enligt miljöbalken och EU-rätten. Denna princip bygger på att det är förorenaren som ska betala (polluter pays principle). Utgångspunkten är att avgifterna ska täcka en myndighets kostnader för framförallt kontroll- och tillsynsverksamhet samt prövning enligt lagstiftningen.⁷

Förvaltningens föresats är att behålla en hög självkostnadstäckning. Samtidigt bedrivs inom förvaltningen ett kontinuerligt effektiviseringsarbete av de egna administrativa rutinerna och av tillsyns- och kontrollarbetet generellt.

Justering av timtaxorna

Generella grunder för justering av timtaxorna

Timtaxan ska enligt självkostnadsprincipen motsvaras av nämndens kostnader för tillsyn och kontroll. Mot denna bakgrund görs varje år en justering av de olika timtaxorna för att i möjligaste mån spegla nämndens faktiska kostnader för denna verksamhet.

Faktorer som påverkar taxornas utveckling är främst utnycklade centrala kostnader, till exempel inom IT, hyresökningar, ökad administration samt förändring av antal årsarbetare som kostnaderna fördelas på. IT-kostnader får en allt större betydelse för förvaltningens kostnadsstruktur genom ökade kostnader för drift, utveckling och digitalisering. Även årliga lönerörelser bidrar till de ökade kostnaderna. Som jämförelse kan nämnas att medianlönen 2021 för miljöförvaltningens tillsyns- och kontrollpersonal låg på 37 200 kr, vilket ligger under länets medianlön om 37 800 kr.

Justering av taxa för tillsyn enligt miljöbalken

I enlighet med självkostnadsprincipen föreslås timtaxan justeras från 1 260 kr/timme till 1 300 kr/timme, dvs. en ökning med 3,1 procent. Den föreslagna timtaxehöjningen beror enbart på kostnadsökningar, främst p.g.a. löneökning som bedöms ligga på

2,0 procent för 2023 samt ökade kostnader för IT, köpta tjänster och övriga gemensamma kostnader.

För samtliga verksamheter, d.v.s. såväl de som betalar årsavgift som de som debiteras timavgift, pågår kontinuerligt arbete med att utveckla arbetssätten i tillsynen, bl.a. med syftet att hålla nere kostnaderna för företagen.

Kostnaderna för tillsynen fördelas på tre typer av tid:

1. Timmar som utförs direkt mot tillsynsobjekt och som utgörs av konkreta insatser som den enskilde verksamhetsutövaren kan iaktta.
2. Tillsyn som inte kan debiteras verksamhetsutövarna, exempelvis tillsyn på grund av obefogade klagomål och remisser till prövningsinstanser i överklagade ärenden och tillståndsärenden hos länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen. Denna del av tillsynsarbetet bekostas istället av skattemedel.
3. Indirekt tillsynstid avseende hela tillsynsområden mer allmänt, t.ex. allmän planering av tillsynsarbetet för olika områden, branschrapporter, fortbildning m.m. Hela kostnaden för denna indirekta tillsynstid ligger i själva timtaxan och finansieras därmed gemensamt av tillsynsobjekten.

SKR har tagit fram prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som underlag vid beräkningen av kostnadsökningar i kommunala verksamheter. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris, se figur 1 nedan.

	2020	2021	2022	2023	2024
Personalkostnad*	2,4	2,3	2,4	5,9	2,8
Övrig förbrukning**	0,8	4,5	4,0	2,7	2,6
Prisindex kommunal verksamhet***	1,9	2,7	2,9	5,0	2,7

Figur 1: PKV för åren 2020-2024

* Kvalitetsjusterad lönekostnadsförändring inkl. förändring i arbetsgivaravgifter.

** 50 % lönekostnadsförändring och 50 % KPIF, konsumentprisindex med fast ränta för prognosåren.

*** Observera att prognosen uppdateras vid varje ny skatteunderlagsprognos, ca fem gånger per år, varmed indexet kan komma att förändras för såväl innevarande som kommande år.

Förvaltningen tillämpar dock inte denna indexuppräknning utan gör istället en grundlig årlig taxeöversyn baserat på prognostiserade kostnader. Årets föreslagna taxehöjning för tillsyn enligt miljöbalken är sålunda lägre än PKV:s prognos för 2023. Det beror bland annat på att förvaltningen har räknat med 2,0 procent i löneökning för 2023.

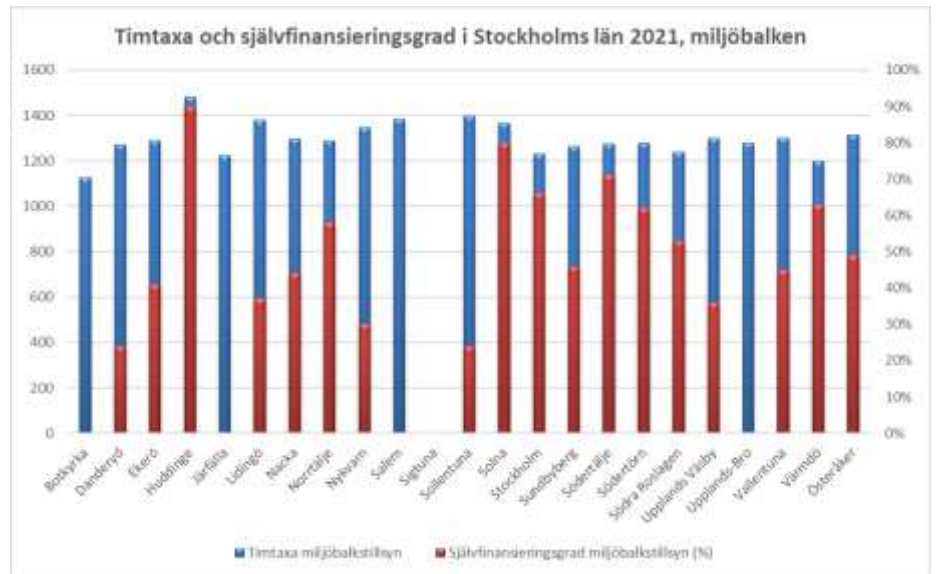
En detaljerad uträkning av timtaxan enligt miljöbalken finns i bilaga 4.

För 2023 prognostiseras självfinansieringsgraden för tillsyn enligt miljöbalken uppgå till 68 procent, d.v.s. något högre än i VP 2022 (se figur 2 nedan). År 2021 låg självfinansieringsgraden för miljöbalken på 66 procent, vilket var något lägre än budgeterat. Detta berodde på lägre intäkter på grund av personalomsättning, vissa uppskjutna inspektioner som följd av pandemin och arbetet med införande av det uppgraderade verksamhetssystemet. Nämnden har genom systematiskt arbete över tid åstadkommit avsevärda förbättringar i fråga om självfinansiering. Som jämförelse kan nämnas att nämndens självfinansieringsgrad för tillsyn enligt miljöbalken, inklusive overheadkostnader, har ökat från 40 procent år 2006.

	VP 2021	VB 2021	VP 2022	Prognos 2023
Miljöbalkstillsyn (MB)				
Självfin.grad MB	67%	66%	66%	68%
Livsmedelskontroll				
Självfin.grad Livsmedelskontroll	79%	114%	77%	80%
MHN tillsyn	72%	87%	70%	73%

Figur 2: Självfinansieringsgrad miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll 2021-2023

Stockholm tillhör de kommuner i länet som har högst självfinansieringsgrad för tillsyn enligt miljöbalken, men utan att tillhöra de kommuner som har den högsta timtaxan (se figur 3 nedan). Som jämförelse hade år 2021 till exempel Huddinge (1480 kr), Knivsta (1 444 kr), Sollentuna (1 400 kr), Salem (1 383 kr), Lidingö (1380 kr), Solna (1 364 kr) och Nykvarn (1 348 kr) högre taxa för 2021 än Stockholm (1 230 kr). I jämförelse med storstadskommunerna hade Malmö 1 170 kr och Göteborg 1 221 kr.

Figur 3: Relation mellan självkostnadsgrad och timtaxan för tillsyn enligt miljöbalken inom Stockholms län år 2021. Botkyrka, Järfälla, Salem, Sigtuna och Upplänns-Bro har inte rapporterat självfinansieringsgrad för 2021.

Justering av taxa för kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen

I enlighet med självkostnadsprincipen föreslås timtaxan justeras från 1 510 kr/timme till 1 600 kr/timme, dvs. en ökning med 6,0 procent. Den föreslagna timtaxehöjningen beror enbart på kostnadsökningar, främst ökade planerade löneökningar, ökade administrativa kostnader och något högre IT- kostnader, vilket utgör en ökande andel av de totala kostnaderna.

Livsmedelslagstiftningen medger inte att restiden utgör en avgiftsgrundande post och specificeras på fakturan. Däremot tillåter lagstiftningen att den timtaxa som är grunden för den avgift som påförs verksamhetsutövarna inkluderar kostnaden för inspektörernas restid. Restiden vid kontrollbesöken debiteras således inte särskilt, utan finansieras genom den högre timtaxan. Restiden beräknas utgöra cirka 20 procent av den utförda kontrolltiden.

En detaljerad uträkning av timtaxan enligt livsmedels- och foderlagstiftningen finns i bilaga 5.

Den 1 april 2021 trädde en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft. Genom förordningen förändras regelverket för finansieringen av livsmedelskontrollen. Den stora skillnaden är att system med

förskottsdebiterade årliga avgifter ersätts med ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Övergången till det nya systemet med efterhandsdebitering, som påbörjades redan under 2021, medför utmaningar ur såväl ett praktiskt som ekonomiskt perspektiv. Tillämpning av efterhandsdebitering avseende avgifter för ordinarie tillsyn prognostiseras medförda ett intäktsbortfall även för 2023.

För 2023 prognostiserar förvaltningen att självfinansieringsgraden för livsmedelskontrollen kommer att ligga på ca 80 procent (se figur 2 ovan), trots ett minskat antal objekt samt ökning av ej debiterbar tillsyn och skattefinansierade budgetuppdrag som tar tillsynsresurser i anspråk. Det beror på en justering av fördelning av overheadkostnaderna som medför en minskning av dessa kostnader för tillsynsavdelningarna. Under 2020-2021 var självfinansieringsgraden för avdelningen för livsmedelskontroll högre än budgeterat. Orsaken till detta är covid-19-pandemin som medförde lägre kostnader för ordinarie tillsynspersonal, lägre kostnader för utbildning och konferens samt ökade intäkter i form av den statliga ersättningen kopplad till nämndens trängseltillsyn.

Nämnden har genom systematiskt arbete över tid åstadkommit avsevärda förbättringar i fråga om självfinansiering. Som jämförelse kan nämnas att nämndens självfinansieringsgrad för livsmedelskontrollen, inklusive overheadkostnader, har ökat från 47 procent år 2006.

Stockholm tillhör de kommuner i länet som har högst självfinansieringsgrad för kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningarna, utan att samtidigt tillhöra de kommuner som har den högsta timtaxan. Som jämförelse hade till exempel år 2021 Huddinge (1 562 kr), Knivsta (1 554 kr), Sollentuna (1 500 kr), Nykvarn (1 480 kr), Salem och Södertälje (1 472 kr) högre taxa än Stockholm (1 470 kr). I jämförelse med storstadskommunerna hade Malmö 1 385 kr och Göteborg 1 359 kr.

Figur 4: Relation mellan självkostnadsgrad och tiptaxan för livsmedelskontrollen inom Stockholms län år 2021. Botkyrka, Järfälla, Salem, Sollentuna och Upplands Bro har inte rapporterat självfinansieringsgrad för 2021. Notera att Stockholms självfinansieringsgrad för 2021 överstiger 100 % pga. statliga ersättningen kopplad till trängseltillsyn.

Ekonomiska konsekvenser

De ökade intäkterna genom förslaget beräknas till cirka 0,7 mnkr och beror dels på taxeökning (4,7 mnkr), dels på volymförändring (- 4,0 mnkr). Taxeökningen krävs för att bibehålla täckningen av förvaltningens kostnader för existerande och kommande debiterbar tillsynsverksamhet. Detta är en nettoökning av taxan efter samtliga vidtagna effektiviseringar. Volymförändring kan delvis balanseras med minskat antal inspektörer.

Kostnadsökningarna beror framförallt på ökade kostnader för löner, IT och gemensamma kostnader. Planering och omfördelning av resurser mellan tillsynsområden görs enligt behovsutredningen för tillsyn enligt miljöbalken och med beaktande av den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som beslutats hösten 2021. Omprioriteringar kan exempelvis ske till tillsynsområden med lägre debiteringsgrad där tillsyn är angelägen och ger större miljönytta.

Av figur 5 nedan framgår de ekonomiska konsekvenserna mer i detalj fördelat på miljöbalken och livsmedelskontrollen.

För livsmedelskontrollen blir intäktsökningen 0,6 mnkr. Förändring av tiptaxans storlek genererar en ökning av tillsynsintäkter om 2,9 mnkr som dock delvis motvägs av intäktsminskning om 2,3 mnkr. Intäktsminskningen beror på att antalet debiterbara timmar minskar,

dels med anledning av att antalet klagomål och RASFF-ärenden (kontroll vid livsmedelslarm) ökar, vilka inte fullt ut kan finansieras med avgifter. Dessutom innebär övergången till efterhandsdebitering av livsmedelsavgifter 2022 en utmaning i att upprätthålla befintliga nivåer av debiterade timmar. I motsats till det tidigare systemet med schablonbaserade fasta årliga avgifter behöver varje avgift med efterhandsdebitering kunna motiveras särskilt, vilket också överprövande myndigheter börjat ställa allt mer krav på. Till detta kommer också signaler från Livsmedelsverket om att den genomsnittliga kontrolltiden för planerad kontroll ska minska. Sammantaget leder detta till en osäkerhet kring vilken kontrolltid som kan debiteras, vilket i dagsläget leder till att färre timmar än vad som egentligen har utförts kan debiteras verksamheterna. Förvaltningen arbetar för att undanröja de osäkerheter som Livsmedelsverkets vägledning och överprövande myndigheters bedömningar medför, för att så långt som möjligt slå vakt om att varken kvaliteten på kontrollen eller självfinansieringsgraden minskar. Samtidigt konstaterar förvaltningen att anpassningen till efterhandsdebitering är ett omfattande arbete och att det kommer att ta tid innan de mer långsiktiga och permanenta konsekvenserna för finansieringen av livsmedelskontrollen med visst mått av tydlighet framträder.

Tillsynsintäkterna för miljöbalken prognostiseras öka marginellt med den nya taxan. Intäktsökningen om 1,7 mnkr på grund av taxehöjningen motvägs av en intäktsminskning om 1,6 mnkr på grund av bortfallna tillsynsobjekt och omprioritering mot tillsynsområden som har lägre debiteringsgrad men som ger större miljönytta.

	VP 2022	Tillsynsintäkter 2023 med föreslagen taxa och planerade timmar 2023	Ökning av tillsynsintäkter beroende på taxeökning	Volym- förändring	Förändring totalt
mnkr					
Livsmedelskontrollen	48,0	48,6	2,9	-2,3	0,6
Miljöbalken	58,3	58,4	1,7	-1,6	0,1
Summa tillsynsintäkter MHN	106,3	107,0	4,6	-3,9	0,7

Figur 5: Ekonomiska konsekvenser per område

Som anges i föregående avsnitt är tillsynen idag till största del avgiftsfinansierad. Efter taxehöjningen bedöms tillsynens självkost-

nadstäckning vara något högre än VP 2022. Att en del av tillsynsverksamheten kommer att vara skattefinansierad förklaras av att all tillsyn inte får debiteras, såsom:

- klagomål som är obefogade och där verksamhetsutövaren har fullgjort sin egenkontroll, inklusive RASFF-ärenden (kontroll vid livsmedelslarm) där ingen livsmedelsföretagare kan debiteras för kontrollen
- hantering av överklaganden
- remisser vid tillståndsprövningar av länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen
- proaktivt arbete för att upptäcka och förebygga matfusk och avfallsfusk

I den årligt återkommande jämförelsen mellan miljöförvaltningar i Stockholms län framgår att Stockholms miljöförvaltning har en hög självfinansiering både vad gäller miljöbalken och kontrollen enligt livsmedelslagstiftningen. Eftersom tillsynsområdena har olika självfinansieringsgrad är det särskilt viktigt att förvaltningen utför tillsynen där behovet finns och gör mest miljönytta och inte planerar tillsynen utifrån självfinansieringsgraden.

Behovet av tillsyn förändras kontinuerligt. Förvaltningen bedömer dock att den totala tillsynens omfattning kommer att vara något lägre under 2023 och intäktsminskningen kan till stor del balanseras med minskade kostnader för resurser.

Revidering av taxornas lydelse

Taxa för tillsyn enligt miljöbalken

Rättslig grund

Av 27 kap. 1 § första och andra stycket miljöbalken följer att kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om avgifter för kommunens kostnader för prövning och tillsyn enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av balken och för prövning och tillsyn med anledning av EU:s förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde. Det står kommunfullmäktige fritt att bestämma om taxan och avgifternas storlek, dock givetvis inom den ram som uppställs av regeringsformen, kommunallagen (2017:725) och miljölagstiftningen. Detta innebär att avgifterna grundas på självkostnadsprincipen och måste stå i rimlig proportion till de kostnader som en verksamhetsutövare medför för tillsynsmyndigheten, även

om en viss schablonisering av avgifterna av praktiska skäl är nödvändig.⁸

Ändringar av taxans lydelse

Inom ramen för årets taxerevision föreslås ett flertal omarbetningar och förtydliganden avseende taxan för miljöbalkskontroll. Bakgrunden till dessa är dels förändringar i rättsläget, dels uppmärksammade otydligheter som behöver åtgärdas.

Förvaltningen föreslår en uppstramning av avgiftsformer i 3 § med efterföljande tillämpningsbestämmelser. Orsaken är att hänvisningen till extraordinära avgifter och till avgiftskoderna i tabellerna 1:A-C inte är konsekventa, vilket leder till en risk för motstridiga tolkningar. I syfte att förenkla och förtydliga taxans bestämmelser utgår därmed 4 § samt hänvisningarna till tabell 1:A-C i 3 § eftersom det i praktiken utgör en dubbelreglering. Istället förtydligas hänvisningen till tabellerna i tillämpningsbestämmelserna för respektive avgiftsform. Justeringen medför tämligen stora redaktionella ändringar som dock inte är avsedda att ändra tillämpningen av taxan i sak.

I 3 § utgår även de särskilda avgiftsformerna för dröjsmålsavgift respektive handläggning av ärende om påförande av miljöstraffavgift.

Anledningen till att avgiftsformen ”dröjsmålsavgift” utgår är att förvaltningen har konstaterat att den rättsliga grunden för avgiftstypen är oklar. Detta beror på att varken räntelagen (1975:635) eller lagen (1997:484) om dröjsmålsavgifter bedöms vara direkt tillämpliga på denna typ av offentlig-rättsliga avgifter. Nämndens nuvarande rutiner för indrivning av avgifter enligt miljöbalkstaxan inbegriper dessutom inte ett uttag av dröjsmålsavgift, och förvaltningen ser inte heller något behov för nämnden av att ta ut några sådana avgifter. Mot denna bakgrund är bestämmelsen alltså även överflödig, varmed förvaltningen sammantaget föreslår att avgiftsformen utgår. Förslaget medför även justeringar i nuvarande 11 § samt att nuvarande 14 § om ränta på delbelopp utgår.

Anledningen till att avgiftsformen ”prövningsavgift för handläggning vid påförande av miljöstraffavgift” utgår är att avgiften inte bedöms utgöra en prövningsavgift, utan en

tillsynsavgift. Avgiften bör därför istället rätteligen tas ut med stöd av bestämmelsen om timavgift för tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av fast årlig avgift. I syfte att förtydliga detta görs ett tillägg därom i 3 § d). Ändringen får även till konsekvens att avgiftsformen utgår ur tabell 1:A. Justeringen syftar dock inte till att ändra vare sig principerna eller tillämpningsområdet för sådana avgifter, utan endast med stöd av vilken bestämmelse i taxan avgiften tas ut.

I nuvarande 6 § föreslås ett förtydligande om att verksamheter med återkommande tillsyn ska betala en fast årlig tillsynsavgift samt att avgiften baseras på det inklassningsbeslut där nämnden fastställt vilken avgiftskod som gäller för verksamheten och som utgår från den årliga tillsynstid som enligt tabell 1:B gäller för olika verksamhetstyper. Bakgrunden till förtydligandet är att Mark- och miljööverdomstolen i ett uppmärksammat avgörande den 28 maj 2021 i mål nr M 4086-20 fann att miljönämnden i Örebro saknade rättsligt stöd i sin taxa för att fatta beslut om inklassning och årlig tillsynstid för ett tillsynsobjekt. Den 22 februari 2022 fann dock MMD i Nacka i mål nr M 8061-21 att miljönämnden i Huddinge hade stöd i sin taxa för att fatta beslut om att klassa verksamheter, i syfte att senare lägga det till grund för ett avgiftsuttag. Förvaltningens förslag till justering grundar sig på den formulering som gällde i Huddinges taxa vid tidpunkten för domstolens prövning. Den är sålunda i sak redaktionell och syftar endast till att klargöra att den fasta årliga avgiften enligt nämndens taxa förutsätter att nämnden fattat ett inklassningsbeslut för verksamheten.

Därutöver görs vissa redaktionella justeringar av bestämmelserna samt en justering av paragrafnumreringen i taxan till följd av att 4 och 14 §§ föreslås utgå. I 3 § första stycket görs även en justering av taxans nivå enligt förslaget i detta tjänsteutlåtande.

Föreslagna förändringar i taxans bestämmelser redovisas nedan med kursiv text och motiveras vid behov i efterföljande kommentar.

Gällande lydelse

1 §

Avgift ska betalas enligt denna taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyns- och prövningsverksamhet enligt miljöbalken, föreskrifter som har meddelats med stöd av

Ny lydelse

1 §

Avgift ska betalas enligt denna taxa för miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyns- och prövningsverksamhet *samt offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* enligt

balken och EU-förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde.

Nämndens verksamhet omfattar prövning enligt 19 kap. miljöbalken och tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken.

miljöbalken, föreskrifter som har meddelats med stöd av balken och EU-förordningar inom miljöbalkens tillämpningsområde.

Nämndens verksamhet omfattar prövning enligt 19 kap. miljöbalken och tillsyn enligt 26 kap. miljöbalken.

Kommentar

Enligt 26 kap. 30-32 §§ miljöbalken ska vissa av balkens tillsynsbestämmelser även tillämpas på kontroll och annan offentlig verksamhet av att vissa EU-förordningar och vissa bestämmelser som genomför EU-direktiv inom balkens tillämpningsområde följs. Som exempel kan nämndens tillsyn över hantering och användning av växtskyddsmedel nämnas. Tillägget är således endast redaktionellt och syftar till att förtydliga att taxan även ska tillämpas på offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet inom miljöbalkens verksamhetsområde.

Gällande lydelse

Gällande taxa och avgiftsformer

3 §

Gällande timtaxa för nämndens handläggning enligt denna taxa är 1 260 kr.

Avgift tas ut som

a) prövningsavgift för tillstånds- och dispensansökningar samt vissa anmälnings- och registreringsärenden *med extraordinär prövningsavgift (tabell 1:A)*

b) fast årlig tillsynsavgift *med extraordinär tillsynsavgift (tabell 1:B)*

c) undersökningsavgift *(tabell 1:C)*

d) timavgift för tillsyn som inte omfattas av fast årlig avgift

Ny lydelse

Gällande taxa och avgiftsformer

3 §

Gällande timtaxa för nämndens handläggning enligt denna taxa är 1 300 kr.

Avgift tas ut som

a) prövningsavgift för tillstånds- och dispensansökningar samt vissa anmälnings- och registreringsärenden

b) fast årlig tillsynsavgift

c) undersökningsavgift

d) timavgift för tillsyn, *offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet* som inte omfattas av fast årlig avgift

- e) dröjsmålsavgift*
- f) avgift för kungörelsekostnader i samband med prövning av ärenden*
- g) prövningsavgift för handläggning vid påförande av miljöstraffavgift (tabell 1:A)*
- Samt för handläggning av ärenden om miljöstraffavgift*
- e) avgift för kungörelsekostnader i samband med prövning av ärenden*

Kommentar

Nivån på taxan i första stycket justeras i linje med vad som tidigare angetts i detta tjänsteutlåtande.

I nuvarande taxa är hänvisningarna till tabell 1:A-C samt hänvisningarna till extraordinära avgifter inte konsekvent reglerade. För vissa avgifter finns tabellerna angivna i 3 och 4 §§ samt i de nuvarande specifika bestämmelserna för prövningsavgifter m.m. (5 §), fast årlig tillsynsavgift (6-7 §§) respektive undersökningsavgifter (9 §), men för vissa finns hänvisningen endast i 3 och 4 §§. Detsamma gäller grunden för extraordinära avgifter. Denna inkonsekvens gör att det riskerar uppstå otydligheter kring vilka avgiftsformer som extraordinär avgift kan utgå för. Mot denna bakgrund finns det ett behov av att göra regleringen av avgiftsformer och hänvisningen till tabell 1:A-C samt förutsättningen för extraordinära avgifter mer stringent och enhetlig.

Förvaltningen föreslår därför att tabell 1:A-C samt hänvisningen till extraordinära avgifter utgår ur uppräkningsavdelningen i 3 §, eftersom det inte har med de olika avgiftsformerna som sådana att göra och i sak är en dubbelreglering som riskerar att göra taxan otydlig. Hänvisningarna till tabellerna och förutsättningarna för extraordinära avgifter ska istället regleras uteslutande i de specifika bestämmelserna för prövningsavgifter m.m. (4 §), fast årlig tillsynsavgift (5-6 §§) respektive undersökningsavgifter (8 §) (observera ny numrering av bestämmelserna). Justeringen syftar inte till att ändra någonting i sak utan endast att renodla bestämmelsen till att ange vilka olika avgiftsformer som tillämpas i syfte att förenkla och förtydliga regleringen av dessa.

I punkten d) *timavgift för tillsyn som inte omfattas av fast årlig avgift* förtydligas i linje med tillägget i 1 § att timavgiften även gäller sådan offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av fast årlig avgift. Därutöver förtydligas att timavgiften även ska tillämpas på handläggning av ärenden om miljöstraffavgift som konsekvens av att punkten g) *prövningsavgift för handläggning vid påförande av miljöstraffavgift* utgår (se vidare härom strax nedan).

Punkten e) *dröjsmålsavgift* utgår ur uppräkningslistan av avgiftstyper. Orsaken härför är att förvaltningen bedömer att det rättsliga stödet för att ta ut dröjsmålsavgift för denna typ av offentligrättsliga avgifter är oklart och att avgiftsgrunden i linje med legalitetsprincipen därför bör utgå (se vidare härom kommentaren till ändringarna av nuvarande 11 och 14 §§). Dessutom tar nämnden i dagsläget inte ut några dröjsmålsavgifter enligt taxan, varför regleringen i sak är överflödig. Som en konsekvens av detta flyttas punkt f) *avgift för kungörelsekostnader i samband med prövning av ärenden* till punkt e). Avgiftstypen behåller dock sin nuvarande formulering.

Avslutningsvis utgår även punkten g) *prövningsavgift för handläggning vid påförande av miljöstraffavgift* som avgiftstyp. Avgiften hanteras idag som en prövningsavgift i nuvarande 5 § och tabell 1:C. Avgiften tas dock enligt tabellen ut som en timavgift. Handläggningen av ett ärende om påförande av miljöstraffavgift är dock inte ett prövningsärende i miljöbalkens mening utan snarare ett led i nämndens tillsynsverksamhet. Avgiften bör därför rätteligen sorteras under avgiftstypen timavgift för tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som inte omfattas av fast årlig avgift. Eftersom avgiften emellertid redan idag debiteras som en timavgift ändras sålunda inte avgiftens storlek eller hur avgiften tas ut. Ändringen påverkar därmed varken tillämpningsområdet eller förutsättningarna för avgiftsuttaget i sak. I syfte att förtydliga att en avgift för handläggningen av ärenden om miljöstraffavgift ändå fortsatt ska tas ut görs dock ett tillägg om detta i punkten d) om timavgift.

Gällande lydelse

Ny lydelse

4 §

Avgifter enligt 3 § a, b, c och g ska betalas med de belopp som anges i tabell 1:A-1:C.

Om belopp står angivet som timavgift i en tabell ska avgiften tas ut enligt de principer som anges i 8 § taxan.

Kommentar

Bestämmelsen utgår eftersom den utgör en överflödigt dubbelreglering av de avgifter som omfattas av tabell 1:A-C. Hänvisningen till tabellerna görs redan i de specifika bestämmelserna för prövningsavgifter m.m. (4 §), fast årlig tillsynsavgift (5-6 §§) respektive undersökningsavgifter (8 §) (observera ny numrering av bestämmelserna). Förtydligandet kring beräkningen av timavgifter i andra stycket flyttas där det är relevant till dessa bestämmelser.

Gällande lydelse

Prövningsavgifter m.m. enligt 3 § a och g

5 §

Prövningsavgift enligt 3 § a betalas vid ingivandet av den som lämnar in en tillstånds- eller dispensansökan, en anmälan eller en registrering.

Avgift för nyanmälningar i ärenden om miljöfarlig verksamhet enligt 1 kap. 10 § miljöprövningsförordningen (2013:251) (C-verksamheter) ska dock beräknas på samma sätt som timavgift enligt 8 § taxan och betalas i efterskott.

Om ytterligare handläggningstid krävs i ett

Ny lydelse

Prövningsavgifter m.m. enligt 3 § a

4 §

Prövningsavgift enligt 3 § a ska betalas *med de belopp som anges i tabell 1:A* vid ingivandet av den som lämnar in en tillstånds- eller dispensansökan, en anmälan eller en registrering. *Om ett belopp i tabellen står angivet som timavgift ska avgiften tas ut i efterhand enligt de principer som anges i 7 § taxan.*

Avgift för nyanmälningar i ärenden om miljöfarlig verksamhet enligt 1 kap. 10 § miljöprövningsförordningen (2013:251) (C-verksamheter) ska beräknas på samma sätt som timavgift enligt 7 § taxan och betalas i efterskott.

Om ytterligare handläggningstid krävs i ett

ärende ska extraordinär
prövningsavgift betalas i
efterskott. Extraordinär
prövningsavgift beräknas på
samma sätt som timavgift
enligt 8 § taxan.

Prövningsavgift tas inte ut för
anmälningar i ärenden som rör
miljöfarlig verksamhet enligt 1
kap. 11 § miljöprövnings-
förordningen (2013:251)
(ändring av A-, B- och C-
verksamheter) och som
omfattas av fast årlig
tillsynsavgift enligt tabell 1:B.

*För handläggning vid
påförande av
miljösanktionsavgift ska
prövningsavgift enligt tabell
1:A betalas i efterskott.*

ärende ska extraordinär
prövningsavgift betalas i
efterskott. Extraordinär
prövningsavgift beräknas på
samma sätt som timavgift
enligt 7 § taxan.

Prövningsavgift tas inte ut för
anmälningar i ärenden som rör
miljöfarlig verksamhet enligt 1
kap. 11 § miljöprövnings-
förordningen (2013:251)
(ändring av A-, B- och C-
verksamheter) och som
omfattas av fast årlig
tillsynsavgift enligt tabell 1:B.

Kommentar

Rubriken till bestämmelsen justeras så att hänvisningen till den
upphävda punkten g i 3 § utgår.

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelsen från
5 § till 4 §.

I första stycket läggs det till en hänvisning till tabell 1:A i linje med
det resonemang som anges i kommentaren till ändringarna av 3 §.
Stycket kompletteras även med en upplysning om att timavgifter
enligt tabellen ska beräknas enligt principerna i 7 § (nuvarande 8 §)
i taxan. Upplysningsbestämmelsen fanns tidigare i 4 § som nu
föreslås upphävas. Ändringarna syftar inte till att ändra någonting i
sak utan endast förtydliga och samla nuvarande reglering av
prövningsavgifter till en bestämmelse.

Därutöver justeras hänvisningen till 8 § i andra och tredje styckena
avseende beräkning av timavgift till 7 § med anledning av de
konsekvensändringar av paragrafnumreringen i taxan som
upphävandet av 4 § medför.

Avslutningsvis utgår femte stycket om avgift för handläggning av ärenden om miljöstraffavgift i linje med det resonemang som anges i kommentaren till ändringarna av 3 §.

Gällande lydelse**Fast årlig tillsynsavgift enligt
3 § b****6 §**

Fast årlig tillsynsavgift enligt 3 § b omfattar kalenderår och betalas årligen i förskott under avgiftsåret enligt nämndens inplaceringsbeslut. Avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår verksamhet bedrivs. Avgiften erläggs med belopp som anges i tabell 1:B. Den årliga tillsynsavgiften ska betalas av den som är verksamhetsutövare vid kalenderårets början, om inte tillsynsmyndigheten beslutar annat.

Om det finns en betydande samordningsfördel i tillsynen kan nämnden besluta om en reducerad avgift för verksamhetsutövare som på samma plats bedriver flera verksamheter som är sådana att fast årlig avgift kan påföras enligt flera punkter i tabell 1:B. Dock ska avgift alltid påföras enligt vad som följer av:

- avgiftskod 24.9001 och 24.9002 (Byggnader där PCB kan förekomma)

Ny lydelse**Fast årlig tillsynsavgift enligt
3 § b****5 §**

Verksamheter med återkommande tillsyn ska betala en fast årlig tillsynsavgift enligt 3 § b. Avgiften baseras på det inklasseringsbeslut där nämnden fastställt vilken avgiftskod som gäller för verksamheten och utgår från den årliga tillsynstid som enligt tabell 1:B gäller för olika verksamhetstyper.

Avgiften omfattar kalenderår och betalas årligen i förskott under avgiftsåret. Avgiften ska betalas med helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår verksamhet bedrivs. Den årliga tillsynsavgiften ska betalas av den som är verksamhetsutövare vid kalenderårets början, om inte tillsynsmyndigheten beslutar annat.

Om det finns en betydande samordningsfördel i tillsynen kan nämnden besluta om en reducerad avgift för verksamhetsutövare som på samma plats bedriver flera verksamheter som är sådana att fast årlig avgift kan påföras enligt flera punkter i tabell 1:B. Dock ska avgift alltid påföras enligt vad som följer av:

- avgiftskod 24.9001 och 24.9002 (Byggnader där PCB kan förekomma)

- avgiftskod 40.12002 (Kyl- och värmepumpsutrustningar och -anläggningar innehållande köldmedia som omfattas av förordning [2016:1128] om fluorerade växthusgaser)
- avgiftskod 200.50-201 till och med 200.50-212 (Bassängbad).

- avgiftskod 40.12002 (Kyl- och värmepumpsutrustningar och -anläggningar innehållande köldmedia som omfattas av förordning [2016:1128] om fluorerade växthusgaser)
- avgiftskod 200.50-201 till och med 200.50-212 (Bassängbad).

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelsen från 6 § till 5 §.

I bestämmelsen förtydligas att verksamheter med återkommande tillsyn ska betala en fast årlig tillsynsavgift och att avgiften ska baseras på ett särskilt inklassningsbeslut där nämnden fastställt vilken avgiftskod som gäller för verksamheten. Av tabell 1:B framgår sedan vilken årlig tillsynstid, och därmed årlig avgift, som enligt inklassningsbeslutet gäller för verksamheten.

Justeringen innebär inte någon förändring i sak jämfört med idag, utan syftar endast till att, mot bakgrund av Mark- och miljööverdomstolens avgörande i mål nr M 4086-20, klargöra att den fasta årliga avgiften förutsätter att nämnden fattar beslut om inklassning och avgiftskod. Bestämmelsen är utformad med motsvarande bestämmelse i Huddinge kommuns taxa för miljöbalkstillsyn som förlaga, vilken av Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt ansågs kunna utgöra rättslig grund för inklassningsbeslut i mål nr M 8061-21.

Gällande lydelse

7 §

För verksamhet som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får miljö- och hälsoskydds-nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. En sådan avgift får tas ut ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta årliga avgiften. Extraordinär tillsynsavgift beräknas som

Ny lydelse

6 §

För verksamhet som omfattas av fast årlig tillsynsavgift får miljö- och hälsoskydds-nämnden i särskild ordning besluta om extraordinär tillsynsavgift. En sådan avgift får tas ut ett visst år om den faktiskt utförda tillsynen överskrider den tillsynstid som motsvaras av den fasta årliga avgiften. Extraordinär tillsynsavgift beräknas som

timavgift enligt 8 § taxan och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

timavgift enligt 7 § taxan och ska betalas i efterskott av den som är verksamhetsutövare vid tillsynens utförande.

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelsen från 7 § till 6 §. Därutöver justeras hänvisningen till 8 §, avseende beräkning av extraordinär tillsynsavgift, till 7 § med anledning av de konsekvensändringar av paragrafnumreringen i taxan som upphävandet av 4 § medför.

Gällande lydelse

8 §

Timavgift enligt 3 § d tas ut för varje påbörjad halvtimme nedlagd handläggningstid.

Därmed avses att den sammanlagda handläggningstiden avrundas till närmast högre halvtimme.

Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje *tjänsteman* vid myndigheten har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, resor, provtagning och kontroller, handläggning i övrigt samt föredragning och beslut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19 och 07, lördagar, söndagar och helgdagar tas avgift ut med dubbel timtaxa. *I handläggningstiden ingår inte restid som vid ett resetillfälle överstiger två timmar.*

Avgift tas inte ut för handläggning av

- a) klagomål där verksamhetsutövaren har visat att olägenhet inte föreligger, utan att

Ny lydelse

7 §

Timavgift enligt 3 § d tas ut för varje påbörjad halvtimme nedlagd handläggningstid.

Detta innebär att den sammanlagda handläggningstiden avrundas till närmast högre halvtimme.

Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje *tjänsteperson* vid myndigheten har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, resor, provtagning och kontroller, handläggning i övrigt samt föredragning och beslut. För inspektioner, mätningar och andra kontroller som utförs vardagar mellan klockan 19 och 07, lördagar, söndagar och helgdagar tas avgift ut med dubbel timtaxa.

Avgift tas inte ut för handläggning av

- a) klagomål där verksamhetsutövaren har visat att olägenhet inte föreligger, utan att

nämnden behövt vidta utredning i ärendet.
b) överklaganden av nämndens eller överinstans beslut.

nämnden behövt vidta utredning i ärendet.
b) överklaganden av nämndens eller överinstans beslut.

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelsen från 8 § till 7 §.

I andra stycket utgår tredje meningen om resetillfällen som överstiger två timmar. Formuleringen är otydlig eftersom den kan uppfattas som att ingen restid alls ska räknas om den totala restiden överstiger två timmar, vilket inte är avsikten. Eftersom resetiden inom staden normalt sett aldrig överstiger två timmar är syftet med formuleringen att verksamhetsutövaren inte ska behöva stå för kostnaden för resetid vid onormala köbildningar på vägar eller onormala förseningar i kollektivtrafik. Sådana förseningar kan dock påverka restiden med mindre än två timmar och ändå vara orimliga att debitera verksamhetsutövaren. Därmed är det mer ändamålsenligt att antingen registrera den överskjutande tiden som ej debiterbar eller att jämka avgiften enligt 9 § på grund av särskilda skäl.

Gällande lydelse

Undersökningsavgift enligt 3 § c

9 §

Undersökningsavgift enligt 3 § c tas ut i de fall som anges i tabell 1:C.

Ändring av avgift

10 §

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får miljö- och hälsoskydds-nämnden i ett enskilt ärende ändra en avgift enligt denna taxa.

Ny lydelse

Undersökningsavgift enligt 3 § c

8 §

Undersökningsavgift enligt 3 § c tas ut i de fall som anges i tabell 1:C.

Ändring av avgift

9 §

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får miljö- och hälsoskydds-nämnden i ett enskilt ärende ändra en avgift enligt denna taxa.

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelserna från 9 och 10 §§ till 8 och 9 §§.

Gällande lydelse**Betalningsvillkor****11 §**

Avgift enligt denna taxa ska betalas till Stockholms miljö- och hälsoskyddsmynd. Avgiften ska betalas inom den tid och på det sätt som nämnden bestämmer. *Betalas inte avgiften i rätt tid ska dröjsmålsavgift enligt 3 § e utgå. Dröjsmålsavgiften ska beräknas på samma sätt som enligt 3, 6 och 9 §§ räntelagen (1975:635).*

Ny lydelse**Betalningsvillkor****10 §**

Avgift enligt denna taxa ska betalas till Stockholms miljö- och hälsoskyddsmynd. Avgiften ska betalas inom den tid och på det sätt som nämnden bestämmer.

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelserna från 11 § till 10 §.

Bestämmelsens tredje och fjärde meningar, om att en dröjsmålsavgift ska utgå om avgiften inte betalas i tid, utgår ur taxan. Av 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) följer att kommuner för tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får ta ut avgifter endast om det följer av lag eller annan författning. Enligt 1 § räntelagen är lagen endast tillämplig på penningfordran inom förmögenhetsrättens område. Lagen kan därmed inte tillämpas på sådana offentligrättsliga fordringar som nämndens avgifter enligt denna taxa (jfr. NJA 2007 s. 115). Inte heller lagen (1997:484) om dröjsmålsavgift bedöms kunna tillämpas på avgifter enligt denna taxa (se vidare härom kommentaren till nuvarande 14 § nedan). Dröjsmålsavgifter bedöms inte heller omfattas av det generella avgiftsbemyndigandet i 27 kap. 1 § miljöbalken. Mot denna bakgrund bedöms sammantaget det rättsliga stödet för att ta ut dröjsmålsavgift för denna typ av offentligrättsliga avgifter vara oklart. Dessutom tar nämnden i dagsläget inte ut några dröjsmålsavgifter enligt taxan, varför regleringen i sak är överflödig. Avgiftsgrunden ska därmed utgå.

Gällande lydelse**Ny lydelse****Verkställighet****Verkställighet****12 §**

Av 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken samt 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken följer att miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken (1981:774) och utsökningsförordningen (1981:981) såsom allmänt mål.

11 §

Av 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken samt 1 kap. 2 § och 9 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken följer att miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om avgift får verkställas enligt utsökningsbalken (1981:774) och utsökningsförordningen (1981:981) såsom allmänt mål.

13 §

Av 27 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken samt 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken följer att miljö- och hälsoskydds-nämnden får bestämma att beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

12 §

Av 27 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken samt 1 kap. 2 § och 9 kap. 5 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken följer att miljö- och hälsoskydds-nämnden får bestämma att beslut om avgift ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Kommentar

Till följd av att 4 § utgår ändras numreringen av bestämmelserna från 12 och 13 §§ till 11 och 12 §§.

Gällande lydelse**Ny lydelse*****Ränta på delbelopp*****14 §**

Har en avgift fördelats på två eller fler betalningstillfällen ska ränta beräknad på sätt som föreskrivs i 9 kap. 1 § tredje stycket förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken betalas för de delbelopp för vilka

*betalningsuppskov har
medgetts.*

Kommentar

Enligt 9 kap. 1 § tredje stycket förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, FAPT, ska dröjsmålsavgift tas ut enligt lagen (1997:484) om dröjsmålsavgift på avgifter (dröjsmålslagen) som beslutats med stöd av förordningen. Enligt 1 § dröjsmålslagen ska en dröjsmålsavgift för offentligrättsliga avgifter betalas enligt lagen i de fall det särskilt föreskrivs.

FAPT reglerar huvudsakligen avgift för prövning och tillsyn hos statliga myndigheter. Av 1 kap. 2 § FAPT framgår dock att för en kommunal myndighets verksamhet gäller bestämmelserna i 9 kap. 4-5 §§ FAPT. Motsatsvis innebär alltså bestämmelsen att 9 kap. 1 § tredje stycket FAPT inte gäller för kommunala avgifter.

Det är sålunda inte särskilt föreskrivet i FAPT att dröjsmålslagen ska tillämpas på kommunala avgifter. Det generella avgiftsbemyndigandet i 27 kap. 1 § miljöbalken bedöms inte heller inbegripa en möjlighet att föreskriva om dröjsmålsavgifter. Av 2 kap. 5 § kommunallagen följer att kommuner för tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får ta ut avgifter endast om det följer av lag eller annan författning.

Mot denna bakgrund bedöms sammantaget det rättsliga stödet för att ta ut ränta/dröjsmålsavgift för denna typ av offentligrättsliga avgifter vara oklart. Dessutom tar nämnden i dagsläget inte ut någon ränta/dröjsmålsavgift enligt taxan, varför regleringen i sak är överflödig. Avgiftsgrunden ska därmed utgå.

Gällande lydelse

Överklagande

15 §

Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 19 kap. 1 § miljöbalken.

Ny lydelse

Överklagande

13 §

Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 19 kap. 1 § miljöbalken.

Ändringar i tabell 1:A-C**16 §**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden får om ändringar vidtas i miljöbalken, förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, miljöprövningsförordningen (2013:251), förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken, eller annan i bilagorna särskilt utpekad lag eller förordning, göra motsvarande ändring i tabell 1:A-C.

Ändringar i tabell 1:A-C**14 §**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden får om ändringar vidtas i miljöbalken, förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, miljöprövningsförordningen (2013:251), förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken, eller annan i bilagorna särskilt utpekad lag eller förordning, göra motsvarande ändring i tabell 1:A-C.

Kommentar

Till följd av att 4 och 14 §§ utgår ändras numreringen av bestämmelserna från 15 och 16 §§ till 13 och 14 §§.

Ändringar i Tabell 1:A-C

Tabellerna som hör till miljöbalkstaxan reglerar provningsavgifter m.m. (1:A), årliga fasta avgifter (1:B) och undersökningsavgifter (1:C). Tabellerna har uppdaterats till följd av ändringar i tillsynsbehov och ny och ändrad lagstiftning. Föreslagna förändringar i tabell 1:A-C framgår nedan under särskilda rubriker för varje tabell.

Ändringar i Tabell 1:A

Tabellen justeras med att den nu föreslagna timtaxan om 1 300 kr ersätter den tidigare.

Från och med 1 januari 2022 gäller nya föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10). Enligt de nya föreskrifterna sänks gränsen för informationsskyldighet enligt 3 kap. 1 § avseende installation av cisterner inom vattenskyddsområden från 250 liter till 150 liter. Dessutom införs en ny informationsskyldighet enligt 3 kap. 2 § för hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor i lösa behållare i viss omfattning inom vattenskyddsområden. Mot denna bakgrund uppdateras befintlig rubrik (M7) och avgiftskod i fråga om cisterner (M7:1) så

att de korresponderar med de nya föreskrifterna. Vidare införs en ny avgiftskod (M7:2) för information om hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor i lösa behållare inom vattenskyddsområden.

Därutöver införs nya avgiftskoder för anmälan om blästringsarbete eller högtryckstvätt enligt 16 kap. 7 § miljöprövningsförordningen (2013:251) samt för användning av växtskyddsmedel enligt förordning (2014:425) om bekämpningsmedel. Koderna saknas idag och behövs för att möjliggöra för avgiftsuttag för anmälan eller ansökan om tillstånd eller dispens för sådana typer av åtgärder. För anmälan om blästringsarbete m.m. samt ansökan om dispens mot förbud att använda växtskyddsmedel för endast en fastighet och adress föreslås fasta avgifter. För övriga anmälningsärenden eller ansökningar om dispens eller tillstånd bedöms dock tiden för handläggningen variera så mycket att timdebitering är mer ändamålsenligt.

Vidare utgår koderna M10:1 och M10:2 om avgift för handläggning vid påförande av miljöskaktionsavgift, eftersom avgift för sådan handläggning härnäst ska tas ut som timavgift enligt nya 3 § d och 7 § taxan.

Avslutningsvis slås koderna M12:1 och M12:2 avseende avgift för registrering av vissa verksamheter som behandlar avfall ihop. Koderna är i nuvarande taxa uppdelade på avdelningarna plan och miljö respektive hälsoskydd. Behovet av att ha två olika koder beroende på vilken avdelning som utför tillsynen finns inte längre varmed M12:2 utgår och M12:1 görs om till en generellt tillämpbar avgiftskod.

Samtliga nya, borttagna och justerade koder respektive orsaken till justeringen framgår även av tabellerna nedan.

Nya koder

<i>Kod</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Timmar 2023</i>	<i>Avgift 2023</i>
M13	[Ny rubrik] Anmälan om blästringsarbete omfattande mer än 500 kvadratmeter yta enligt 16 kap 7 § miljöprövningsförordningen (2013:251).	-	-
M13:1	Anmälan om blästringsarbete omfattande mer än 500 kvadratmeter yta. Högtryckstvätt som används för att avlägsna till	2	2600 kr

	exempel färg likställs med blästring.		
M7:2	Information enligt 3 kap. 2 § om hantering av mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor i lösa behållare inom vattenskyddsområde.	2	2600 kr
M14	[Ny rubrik] Användning av bekämpningsmedel enligt förordning (2014:425) om bekämpningsmedel	-	-
M14:1	Ansökan om dispens enligt 2 kap 37 § förordning (2014:425) mot förbud i 37 § mot användning av växtskyddsmedel för maximalt en fastighet och adress	3	3900 kr
M14:2	Ansökan om dispens enligt 2 kap 37 § förordning (2014:425) mot förbud i 37 § mot användning av växtskyddsmedel för mer än en fastighet eller adress	tim*	tim*
M14:3	Ansökan om tillstånd enligt 2 kap 40 § förordning (2014:425) för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel. 1. i sådana parker och trädgårdar dit allmänheten har tillträde och som inte omfattas av förbudet i 2 kap. 37 § 3, 2. inom idrotts- och fritidsanläggningar, 3. vid planerings- och anläggningsarbeten, 4. på vägområden samt grusytor och andra mycket genomsläppliga ytor, och 5. på ytor av asfalt, betong eller andra hårdgjorda material.	tim*	tim*
M14:4	Anmälan om att enligt 2 kap 41 § förordning (2014:425) om yrkesmässig användning av växtskyddsmedel 1. på vägområden, för att förhindra introduktion, etablering eller spridning av a. invasiva främmande arter, eller b. karantänskadegörare enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 eller enligt bestämmelser som	tim*	tim*

genomför den förordningen,
 2. på banvallar, och
 3. inom områden som inte omfattas av förbud enligt 37 § eller krav på tillstånd enligt 40 § och som har en sammanhängande area överskridande 1 000 kvadratmeter där allmänheten får färdas fritt.

Justerade koder

<i>Kod</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Justering</i>	<i>Orsak</i>
M7	Information enligt 3 kap Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor	Rubriken uppdaterad. Hänvisningen till (NFS 2017:5) ändrad till (NFS 2021:10).	Nya tillämpliga föreskrifter.
M7:1	Information enligt 3 kap. 1 § om installation av cistern för lagring av brandfarliga vätskor eller spillolja ovan eller i mark: 1. Vid hantering av mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledningar inom vattenskyddsområde, eller 2. Vid hantering av mer än totalt 1 m ³ brandfarliga vätskor och spilloljor i cisterner med anslutna rör- och slangledningar utanför vattenskyddsområde.	Omformulering av avgiftsgrunderna i linje med ordalydelsen i den nya bestämmelsen. Volymen för hantering av brandfarlig vätska eller spillolja inom vattenskyddsområde ändras från 250 liter till 150.	Uppdatering i linje med nya tillämpliga föreskrifter
M12:1	Registrering av verksamhet som behandlar avfall och omfattas av allmänna regler (hälsoskydd)	Hänvisningen till avdelningen hälsoskydd utgår.	Det finns inte längre behov av att ha olika koder för olika avdelningar.

Borttagna koder

<i>Kod</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Justering</i>	<i>Orsak</i>
M10:1	Avgift för handläggning vid påförande av miljösanktionsavgift (hälsoskydd)	Utgår	Avgiften ska istället tas ut som timavgift enligt 3 § d och 7 § taxan.
M10:2	Avgift för handläggning vid påförande av miljösanktionsavgift (plan och miljö)	Utgår	Avgiften ska istället tas ut som timavgift enligt 3 § d och 7 § taxan.

M12:2	Registrering av verksamhet som behandlar avfall och omfattas av allmänna regler (plan och miljö)	Det saknas numera behov av olika koder för olika avdelningar. Avgift tas istället ut enligt M12:1.
-------	--	--

Ändringar i Tabell 1:B

De fasta årliga avgifterna i tabellen justeras genom att den nu föreslagna timtaxan om 1 300 kr ersätter den tidigare.

Fasta årliga avgifter enligt tabellen omfattar endast avgiftsgrupper som avser verksamhetsområden som är representerade geografiskt inom Stockholm. Tabell 1:B uppdateras därför regelbundet i takt med att nya verksamhetsområden tillkommer inom Stockholms stad. Fram till dess att avgiftsgrupperna har införts i tabellen debiteras verksamheterna med timavgift. Likaså utgår som regel sådana avgiftsgrupper ur tabellen där det uppmärksammas att verksamhetsområdet inte längre förekommer inom staden. Fasta årliga avgifter kan även införas för befintliga verksamhetsområden där förvaltningen ser ett behov av en mer regelbunden tillsyn av branschen.

Samtliga nya och justerade koder, samt orsaken till justeringen, framgår även av tabellerna nedan.

Nya koder

<i>Kod</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Timmar</i>	<i>Avgift 2023</i>
<i>-intervall</i>		<i>2023</i>	
24.32i	Anläggning för att genom kemisk eller biologisk reaktion i industriell skala tillverka högst 20 000 ton icke-metaller, metalloxider eller andra oorganiska föreningar per kalenderår.	56	72 800 kr
39.10i	Anläggning för att appretera, trycka, bstryka, avfetta, vattenskyddsimpregnera, limma, måla, rengöra, impregnera eller på annat sätt ytbehandla material, föremål eller produkter, om förbrukningen av organiska lösningsmedel är mer än 150 kilogram per timme eller mer än 200 ton per kalenderår.	56	72 800 kr

39.35-1	Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekoration som sker utanför tillverkningsanläggningar. (Intervall: Mer än 5 ton men högst 25 ton.)	12	15 600 kr
39.35-2	Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekoration som sker utanför tillverkningsanläggningar. (Intervall: Mer än 2,5 ton men högst 5 ton.)	6	7 800 kr
39.35-3	Anläggning där organiska lösningsmedel förbrukas per kalenderår med mer än 500 kilogram i lackering av vägfordon till följd av reparation, underhåll eller dekoration som sker utanför tillverkningsanläggningar. (Intervall: Mer än 500 kg men högst 2,5 ton.)	4	5 200 kr
39.6001	Anläggning för lagring, överlåtelse eller annan hantering av a) någon produkt enligt förordning (EG) nr 1272/2008 uppfyller kriterierna för att klassificeras i faroklasserna "akut toxicitet kategori 1", "akut toxicitet kategori 2", "akut toxicitet kategori 3", "specifik organtoxicitet enstaka exponering kategori 1", "specifik organtoxicitet upprepad exponering kategori 1", "frätande för huden kategori 1A", "frätande för huden kategori 1B", "frätande för huden kategori 1C",	2	2 600 kr

"cancerogenitet kategori 1A", "cancerogenitet kategori 1B", "cancerogenitet kategori 2", "mutagenitet i könsceller kategori 1A", "mutagenitet i könsceller kategori 1B", "mutagenitet i könsceller kategori 2", "reproduktionstoxicitet kategori 1A", "reproduktionstoxicitet kategori 1B", "reproduktionstoxicitet kategori 2", "farligt för vattenmiljön kategori akut 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 1", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 2", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 3", "farligt för vattenmiljön kategori kronisk 4" eller "farligt för ozonskiktet", eller b) andra kemiska produkter än som avses i a), om det i anläggningen lagras mer än 1 ton vid ett och samma tillfälle.

50.1005	Anläggning för tvättning av fler än 250 upp till 2000 personbilar per kalenderår eller mer än 50 upp till 400 tvättar av andra fordon såsom lastbilar, traktorer eller andra vägfordon per kalenderår.	1	1300 kr
50.2009-1	Fordonsverkstäder 1-5 anställda (Intervall: Oljeavskiljare finns)	1	1300 kr
50.2009-2	Fordonsverkstäder 1-5 anställda (Intervall: Oljeavskiljare saknas)	1	1 300 kr

Justerade koder

Följande avgiftskoder har behövt justeras enligt ovan. Hur koden har justerats och vad orsaken till justeringen är framgår av respektive kommentar nedan.

<i>Kod</i>	<i>Beskrivning</i>	<i>Justering</i>	<i>Orsak</i>
<i>-intervall</i>			
39.5005	Anläggning där det per kalenderår förbrukas mer än 0,5 ton men högst 5 ton organiska lösningsmedel (grafiker).	Rättelse av årlig avgift.	Felaktig avgift i 2021 års taxa. Verksamheten har tilldelats 7 tillsynstimmar per år men den angivna avgiften var endast beräknad på en timme. Avgiften för koden justeras så att den speglar verksamhetens tilldelade timmar multiplicerat med den nya timavgiften.
90.60-1	Anläggning för mellanlagring av farligt avfall där den lagrade mängden blybatterier eller elektriska och elektroniska produkter vid något tillfälle överstiger 10 ton.	Justering av intervall 1	Redaktionell justering i linje med ordalydelsen i miljöprövningsförordningen.
90.60-2	Anläggning för mellanlagring av farligt avfall övriga [verksamheter].	Justering av intervall 2	Redaktionell justering i linje med ordalydelsen i miljöprövningsförordningen.

Ändringar i Tabell 1:C

Tabellen justeras med att den nu föreslagna timtaxan om 1 300 kr ersätter den tidigare.

En ny avgiftsgrund för provtagning och analys av prover av kemiska produkter eller biotekniska organismer införs. Nämnden har enligt 1 kap. 27 § miljötillsynsförordningen (2011:13) rätt att förelägga den som saluför, överlåter, till Sverige för in eller från Sverige för ut en kemisk produkt eller bioteknisk organism att lämna de prover som behövs för tillsynen. Enligt huvudregeln i 26 kap. 22 b § miljöbalken ska den som har lämnat ett sådant prov ersätta kostnaderna för provtagning och undersökning av prover och har inte rätt till ersättning för provet från den myndighet som provet lämnats till, om det inte finns särskilda skäl för det. Avgiftsgrunden saknas i nuvarande taxa och införs därför i syfte att möjliggöra för nämnden att ta betalt för kostnader förenade med sådan provtagning. Avgiften motsvaras av den faktiska kostnaden för provtagning och analys, inklusive nämndens kostnader för eventuella inköp av de produkter som ska provtas.

Därutöver utgår avgiftsgrunden för avgift för testköp enligt kontrollförordningen 2017/625/EU. Av förarbetena när bestämmelsen om testköp infördes i 26 kap. 28 § miljöbalken

framgår att det inte finns någon grund för en tillsynsmyndighet att kräva ersättning för ett testköp som sker under dold identitet (prop 2019/20:137 s 63). Mot denna bakgrund ska avgiftsgrunden sålunda upphävas.

Taxa för kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen

Rättslig grund

Av EU:s kontrollförordning 2017/625 följer en skyldighet för medlemsstaternas kontrollmyndigheter att ta ut vissa obligatoriska avgifter, däribland avgift för uppföljande kontroll av avvikelser som ursprungligen inte var planerad. I övrigt lämnar kontrollförordningen det öppet för medlemsstaterna att själva organisera hur kontrollen finansieras, så länge systemet säkerställer tillräckliga finansiella resurser för kontrollen.

Enligt 28 § livsmedelslagen (2006:804) respektive 28 § lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bemyndigandet innefattar också en rätt att föreskriva en skyldighet för kommuner att ta ut sådana avgifter. Med stöd av bemyndigandet har regeringen i livsmedelsavgiftsförordningen (2021:176), LAF, respektive foder- och ABP-avgiftsförordningen (förordning [2006:1165] om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter), FABPAF, föreskrivit att en kontrollmyndighets kostnader för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska täckas av avgifter. Därutöver finns vissa särskilda bestämmelser om avgifter i förordning (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredje land respektive i förordning (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel för sådan kontroll som utförs med stöd av dessa förordningar. Av 6 § LAF respektive 6 § FABPAF följer att om kontrollmyndigheten är en kommun ska avgifter fastställas av den kommunala nämnd som utför kontrollen på grundval av en taxa som kommunfullmäktige bestämmer.

Vad gäller avgifternas storlek anges i 17 § LAF respektive 13 § FABPAF att avgifterna ska beräknas på grundval av den allmänna principen om tillräckliga finansiella resurser i artikel 78.1 kontrollförordningen 2017/625. Det innebär i sak att kommunerna ska beräkna timtaxan enligt självkostnadsprincipen. Avseende obligatoriska avgifter enligt kontrollförordningen finns dock särskilda bestämmelser i artikel 81-82 som anger vilka av kontrollmyndighetens

kostnader som får ligga till grund för en beräkning av avgiften. Det finns inga hinder för en kommun att lägga kontrollförordningens bestämmelser till grund även för beräkningen av de frivilliga avgifterna.

Ändringar av taxans lydelse

Förvaltningen föreslår endast att timtaxan i 7 § justeras till 1 600 kronor per timme kontrolltid i enlighet med vad som tidigare angetts i detta tjänsteutlåtande.

Taxa för kontroll enligt marknadskontrollagstiftningen

Den 25 juli 2022 trädde en rad förändringar i den svenska sektorslagstiftningen med anledning av EU:s nya marknadskontrollförordning 2019/1020 i kraft. Förändringarna innebär bland annat att ansvarsfördelningen mellan statliga marknadskontrollmyndigheter och kommunerna förtydligas, samt att det införs en generell avgiftsgrund för avgifter för marknadskontroll (2 § lagen [2014:140] med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn). I den mån sektorslagstiftning innehåller överlappande avgiftsgrunder avgränsas dessa till att inte längre gälla marknadskontroll.⁹ För nämndens vidkommande medför det att avgiftsgrunden i 27 kap. 1 § miljöbalken inte längre kan användas som grund för avgift för marknadskontroll.¹⁰

Eftersom nämnden även fortsattvis ska utöva viss marknadskontroll, och denna kontroll ska vara avgiftsfinansierad, behövs en ny taxa för nämndens marknadskontroll.

Ett alternativ för att minska antalet olika taxor hade kunnat vara att utvidga miljöbalkstaxans tillämpningsområde till att även inbegripa marknadskontroll. Mot detta alternativ talar dock att marknadskontrollen dels vilar på en egen rättslig grund, varmed avgiftsbeslutet exempelvis ska överklagas i annan ordning, dels omfattar fler områden än sådana som också omfattas av miljöbalkstillsynen. Dessutom har övriga tillsynsområden som ligger miljöbalkstillsynen nära, det vill säga tillsyn enligt strålskyddslagen, lagen om internationella hot mot människors hälsa och lagen om sprängämnesprekursorer, egna taxor.

Sammantaget gör sålunda förvaltningen bedömningen att det både blir mer tydligt och ändamålsenligt att reglera avgifterna för marknadskontroll i en egen taxa. Däremot bör själva taxenivån knytas till den som gäller för miljöbalkstillsynen, också det i likhet med nyss nämnda övriga taxor.

Rättslig grund

Enligt 2 § andra stycket lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn får en kommun meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll m.m. när det gäller en kommunal myndighets verksamhet.

Av 26 kap. 32 § första stycket 4 miljöbalken framgår att 26 kap. 22 b §, avseende ersättning och kostnader för prover, ska tillämpas vid marknadskontroll. Enligt bestämmelsen ska den som har lämnat ett prov enligt föreskrifter meddelade med stöd av 22 a § som huvudregel ersätta kostnaderna för provtagning och undersökning av prover och har inte rätt till ersättning för provet från den myndighet som provet lämnats till och, om det inte finns särskilda skäl för det. Enligt 22 a § får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om skyldighet för den som saluför, överlåter eller till eller från Sverige för in eller ut en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara att lämna de prover som behövs för tillsynen. Av 1 kap. 27 § miljötillsynsförordningen (2011:13) framgår att en kommunal nämnd får förelägga den som saluför, överlåter, till Sverige för in eller från Sverige för ut en kemisk produkt eller bioteknisk organism att lämna de prover som behövs för tillsynen.

En ny taxa för kontroll enligt marknadskontrollagstiftningen

Nedan redogör förvaltningen för motiven till samtliga bestämmelser i den nya taxan.

Denna taxa är meddelad med stöd av 2 § lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Kommentar

Ingressen anger taxans rättsliga grund.

1 §

Avgift enligt denna taxa ska betalas för miljö- och hälsoskyddsnämndens marknadskontroll enligt Europaparlamentets

och Rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Kommentar

Bestämmelsen anger att taxan gäller för nämndens marknadskontroll enligt gällande EU-förordning om marknadskontroll.

2 §

Avgiftsskyldig är den som på marknaden släpper ut eller tillhandahåller en produkt som omfattas av marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 och omfattas av miljö- och hälsoskyddsmyndighetens tillsyns- eller kontrollansvar.

Kommentar

Bestämmelsen anger vem som ska betala avgift enligt taxan. Enligt förslaget gäller betalningsskyldigheten den som

- (i) på marknaden släpper ut eller tillhandahåller en produkt som omfattas av marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020, och
- (ii) omfattas av nämndens tillsyns- eller kontrollansvar.

Med marknadskontroll avses myndigheters kontroll av produkter efter att de har släppts ut på marknaden. Marknadskontrollen träffar därmed alla aktörer i leveranskedjan i enlighet med de skyldigheter och krav avseende tillverkning och tillhandahållande av produkter på marknaden som följer av den harmoniserade produktlagstiftningen.

Kriterierna i bestämmelsens första led är direkt hämtade från marknadskontrollförordningen (se artikel 1.1, 1.2 och 1.13 samt beaktandesats 12) och syftar således till att ange att betalningsskyldigheten gäller den som på marknaden släpper ut eller tillhandahåller en produkt som omfattas av harmoniserad produktlagstiftning. Genom hänvisningen till att taxan ska tillämpas på produkter som omfattas av marknadskontrollförordningen görs en dynamisk koppling till förordningens tillämpningsområde (artikel 2).

Betalningsskyldigheten omfattar dock enligt bestämmelsens andra led inte *samtliga* aktörer, utan endast de *som omfattas av nämndens tillsyns- eller kontrollansvar*.

Bakgrunden till konstruktionen är att fördelningen av kontrollansvar mellan de statliga marknadskontrollmyndigheterna och kommunerna regleras på förordningsnivå. För tobaksprodukter och mobila maskiner anges att vissa produkter och/eller lokala försäljningsställen omfattas av kommunernas ansvar (6 kap. 2 § förordningen [2019:223] om tobak och liknande produkter, 8 a § förordning [1998:1709] om avgaskrav för vissa förbränningsmotordrivna mobila maskiner samt 9 b § förordning [2001:1084] om buller från viss utomhusutrustning). Avseende kemiska produkter, varor och förpackningar följer däremot det kommunala marknadskontrollansvaret för olika verksamheter det tillsynsansvar som nämnden har enligt miljöbalken (2 kap. 32 b § miljötillsynsförordningen [2011:13]). Dessutom anges det i prop. 2021/22:238 att det på miljöbalkens område bör vara möjligt för en kommun som begär det att ingå en överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet om att kommunen även ska genomföra andra aktiviteter för att främja överensstämmelse med gällande krav när den utför vissa uppgifter enligt EU:s marknadskontrollförordning (s. 192).

Den konstruktion som lagstiftaren har valt gör det därmed svårt att i mer precisa termer ange vilka typer av verksamheter eller verksamheter inom vilka områden som omfattas av nämndens marknadskontroll och därmed är avgiftsskyldiga enligt denna taxa. Mot denna bakgrund föreslås sålunda att regleringen av vem som är avgiftsskyldig enligt taxan utgår från formuleringen i 2 kap. 32 b § miljötillsynsförordningen, nämligen att det ska vara fråga om en verksamhet som utöver att omfattas av marknadskontrollförordningen också ”omfattas av nämndens tillsyns- eller kontrollansvar”. Syftet med att ange både begreppen ”tillsyn” och ”kontroll” är att bestämmelsen ska kunna tillämpas oavsett vilken terminologi som används i den underliggande sektorslagstiftningen. Genom en dynamisk reglering behöver bestämmelsen inte heller ändras om nämnden skulle få ett utökat ansvar för marknadskontroll efter en sådan överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet som nämns i prop. 2021/22:238 (se strax ovan).

På grund av bestämmelsens dynamiska konstruktion bör det emellertid också i sammanhanget understrykas att vilken kommunal nämnd som i varje enskild kommun ska ansvara för marknadskontrollen regleras i nämndernas respektive reglementen. Bara för att ansvaret för viss marknadskontroll ligger på en kommun betyder det sålunda inte att det per automatik är miljö- och

hälsoskyddsnämnden som ansvarar för kontrollen. I dagsläget faller exempelvis tillsyn och marknadskontroll av tobaksprodukter utanför miljö- och hälsoskyddsnämndens ansvarsområde (se Reglemente för socialnämnden [KFS 2022:21]). Även detta kan givetvis förändras över tid och behöver sålunda beaktas vid tillämpningen av taxan.

3 §

Avgift tas ut som timavgift och betalas i efterskott för varje påbörjad halvtimme handläggningstid. Detta innebär att den sammanlagda handläggningstiden avrundas till närmast högre halvtimme.

Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteperson vid myndigheten har använt för inläsning av ärendet, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, revisioner, resor, provtagning och kontroller, handläggning i övrigt samt föredragning och beslut.

För kontroll som utförs vardagar mellan klockan 19 och 07, lördagar, söndagar och helgdagar tas avgift ut med dubbel ordinarie timtaxa.

Kommentar

Bestämmelsen anger att avgift tas ut som timavgift per påbörjad halvtimme, vilka handläggningsmoment som utgör grund för timdebiteringen samt att dubbel taxa tillämpas när marknadskontroll behöver utföras på obekvämt arbetstid. Bestämmelsen korresponderar såvitt här är relevant med motsvarande bestämmelse i miljöbalkstaxan (7 §).

4 §

Timavgift för nämndens handläggning enligt denna taxa är densamma som gällande timavgift för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet enligt miljöbalken.

Kommentar

Bestämmelsen kopplar avgiftsnivån för marknadskontroll till den som gäller för miljöbalkstillsyn. Anledningen till detta är att det är samma inspektörer som utför miljöbalkstillsyn som också utför marknadskontroll, varmed avgiften ska täcka samma kostnader och beräknas enligt samma principer.

Genom att hänvisa till den taxenivå som gäller för miljöbalkstaxan, istället för att ange nivån direkt i bestämmelsen, behöver inte taxan

för marknadskontroll revideras varje år på grund av förändringar i taxenivån.

Modellen följer den som redan gäller för nämndens motsvarande taxor i fråga om tillsyn enligt strålskyddslagstiftningen, lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa och lagen om sprängämnesprekursorer.

5 §

Utöver timavgiften i 3 § ska nämnden ersättas för de faktiska kostnaderna för provtagning och analys av prover av kemiska produkter eller biotekniska organismer till följd av marknadskontroll.

Kommentar

Det är oklart i vilken mån nämndens marknadskontroll inbegriper provtagning av varor. I den precisering av kontrolluppdraget som ges i förarbetena framgår bl.a. att uppdraget handlar om att kontrollera märkning, information och förekomst av förbjudna beståndsdelar utifrån redovisat produktinnehåll (se bl.a. Kompletterande promemoria till betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll [SOU 2020:49] – förslag till förordningsändringar del 2, UD2022/02424, s. 182). Detta talar för att kontrolluppdraget såvitt avser produktinnehåll inte omfattar sådan kontroll där det finns behov av provtagning.

Samtidigt anges det i prop. 2021/22:238 att det på miljöbalkens område bör vara möjligt för en kommun som begär det att ingå en överenskommelse med en marknadskontrollmyndighet om att kommunen även ska genomföra andra aktiviteter för att främja överensstämmelse med gällande krav när den utför vissa uppgifter enligt EU:s marknadskontrollförordning (s. 192).

Av förarbetena framgår även att denna bestämmelse syftar till att möjliggöra för vissa kommuner att fortsätta med den produktkontroll som bedrevs enligt tidigare regelverk (se s. 197). Denna produktkontroll inbegriper i viss utsträckning även provtagning.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att det behövs en bestämmelse som ger nämnden rätt att, utöver timavgiften, ta ut en avgift som motsvarar nämndens faktiska kostnader för provtagning och analys av prover.

Vid marknadskontroll inom miljöbalkens tillämpningsområde följer nämndens befogenheter de som gäller för miljöbalkstillsyn (prop. 2021/22:238 s. 199 f.). I denna kontext framgår av 26 kap. 32 § första stycket 4 miljöbalken att 26 kap. 22 b §, avseende ersättning och kostnader för prover, ska tillämpas vid marknadskontroll. Huvudregeln enligt den bestämmelsen är att den som har lämnat ett prov ska ersätta kostnaderna för provtagning och undersökning av prover och har inte rätt till ersättning för provet från den myndighet som provet lämnats till, om det inte finns särskilda skäl för det. Enligt motiven till bestämmelsen kan särskilda skäl som motiverar rätt till ersättning för ett prov vara att det rör sig om en dyrbar vara eller att tillsynsmyndigheten har begärt in fler prover än normalt. Särskilda skäl för att slippa betala för provtagning och analys kan enligt samma motivuttalande vara att kostnaden blir orimligt hög eller att resultatet visar att verksamhetsutövaren följt gällande bestämmelser (prop. 2009/10:167 s. 37). För kommunala nämnders tillsyn gäller bestämmelsen sådan provtagning av kemiska produkter eller biotekniska organismer som behövs för tillsynen (1 kap. 27 § miljötillsynsförordningen).

Motsvarande principer och tillämpningsområde ska därmed även gälla för nämndens eventuella provtagning inom ramen för marknadskontroll på miljöbalkens område. Det innebär att bestämmelsen begränsas till att avse avgift för provtagning av kemiska produkter eller biotekniska organismer. I avgiften ingår såväl nämndens kostnader för att införskaffa produkten som ska provtas, som nämndens kostnader för själva provtagningen och analys av provresultatet. Någon avgift ska dock inte tas ut om förutsättningarna för undantagen i 26 kap. 22 b § miljöbalken är uppfyllda. I så fall sätts avgiften ner med stöd av jämningsbestämmelsen i 7 § denna taxa.

6 §

Avgift enligt denna taxa tas inte ut för handläggning av överklaganden av nämndens eller överinstans beslut.

Kommentar

Upplysningsbestämmelse om att det inte tas ut avgift för handläggningstid som är hänförlig till överklaganden av nämndens beslut (eller fullföljande till högre instans).

7 §

Om det finns särskilda skäl med hänsyn till en verksamhets art, omfattning, tillsynsbehov eller övriga omständigheter, får miljö- och hälsoskyddsnämnden i ett enskilt ärende ändra en avgift enligt denna taxa.

Kommentar

Bestämmelsen ger nämnden rätt att ändra en avgift, så väl höja som sänka, om det i ett enskilt ärende finns särskilda skäl för det. Bestämmelsen är identisk med den ändringsbestämmelse som finns i nämndens övriga taxor.

Såvitt avser avgift för nämndens kostnader för provtagning och analys av prover enligt 5 § taxan ska rekvisitet ”särskilda skäl” ges samma innebörd och tillämpningsområde som i 26 kap. 22 b § miljöbalken.

8 §

Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning av avgift ska ske till nämnden och ska fullgöras inom tid som anges i beslutet om avgift eller i särskild faktura.

Kommentar

Upplysningsbestämmelse om hur beslut om avgift fattas och hur betalningen av avgiften ska gå till. Bestämmelsen är identiskt med motsvarande upplysningsbestämmelser i nämndens övriga taxor.

9 §

Bestämmelser om överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut enligt denna taxa finns i 40-44 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Kommentar

I första stycket finns en upplysningsbestämmelse om hur ett beslut om avgift enligt denna taxa överklagas. Eftersom taxan inte är meddelad med stöd av 27 kap. 1 § miljöbalken (se förtydligande i prop. 2021/22:238, s. 230-231), gäller inte miljöbalkens instansordning. I avsaknad av några särskilda regler om överklagande i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn gäller förvaltningslagens generella bestämmelser

om överklagande, enligt vilka beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

SLUT.

Bilagor

Bilaga 1	Taxa från och med den 1 januari 2023 för Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnds verksamhet enligt miljöbalken
Bilaga 2	Taxa från och med den 1 januari 2023 för Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnds kontroll enligt livsmedels och foderlagstiftningen
Bilaga 3	Taxa från och med [Kommunfullmäktiges antagande] för Stockholms miljö- och hälsoskyddsnämnds marknadskontroll
Bilaga 4	Timavgift med underlag för beräkning av avgiften enligt miljöbalken m.m.
Bilaga 5	Timavgift med underlag för beräkning av avgiften enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.